

Gran Claudio Magris en petit format

XAVIER ALIAGA / El Temps

Un dels títols de la recent col·lecció de narrativa breu "Incís", d'Edicions de 1984, ens porta una breu i fascinant barreja de literatura i fets històrics, *Il·lacions al voltant d'un sabre* (2014), de **Claudio Magris**, en la qual l'autor de Trieste fixa la mirada en la aliança dels cosacs amb els nazis durant la Segona Guerra Mundial.

La història fa estranys companys. Els cosacs a les ordres del general Krasnov, que havien combatut la revolució soviètica, veieren en la Segona Guerra Mundial i una hipotètica victòria d'Adolf Hitler una oportunitat de trobar una pàtria, una mena de kosakeland promès pels nazis. Amb aquesta perspectiva, els combatius cosacs, menyspreats malgrat tot pels alemanys, feren un pelegrinatge a la recerca d'un estat autònom que els duria a la Càrnia, la que pensaven era l'estació definitiva.

Les coses, com és sabut, no anaren en aquella direcció. Perduda la guerra, els cosacs es rendiren als anglesos esperant que no serien lliurats als soviètics. Gran Bretanya no complí la promesa. El somni acabà en unes circumstàncies tràgiques, un suïcidi col·lectiu en el riu Drava, que li serveixen a Claudio Magris per elaborar aquesta curta però intensa història publicada originàriament el 1985 amb el títol *Illazioni su una sciabola*.

Amb una molt bona traducció de l'italià d'Anna Casassas, ens arriba en català aquest volum d'un centenar escàs de pàgines creuades per una història commovedora i interessant adobada de la prosa concentrada i erudita de l'autor d'El Danubi, que juga amb referències estrictament històriques i una certa fabulació. Trames adobades de delicioses referències literàries i reflexions de caire existencial i filosòfic ("la xeringa amb la qual es punxa el drogoaddicte li pren els anys, però li regala un dia. Qui sap si tots vivim així", diu un dels personatges) que li serveixen per plasmar un món en decadència de somnis impossibles, de contradiccions indecoroses, de dignitat i immoralitat, d'un cert heroisme estúpid, banal. Del final d'una època.

Un relat que s'articula vagament sobre la troballa del sabre de Krasnov, del qual es fa un retrat que justifica tot sol la lectura del llibre: "Una empunyadura fosca i corbada, finament decorada, que sembla suggerir la solitud: promesa de glòria i segell de vanitat, breu il·lusió de seguretat i suport per la mà que estreny i creu que se sent menys sola en la fluctuació de les coses". La brevetat en aquest cas no implica la voluntat de Magris de construir una obra menor, sinó que, com la resta dels seus escrits, aquesta història demana la complicitat del lector, entrar en un món. Petit format, gran literatura.